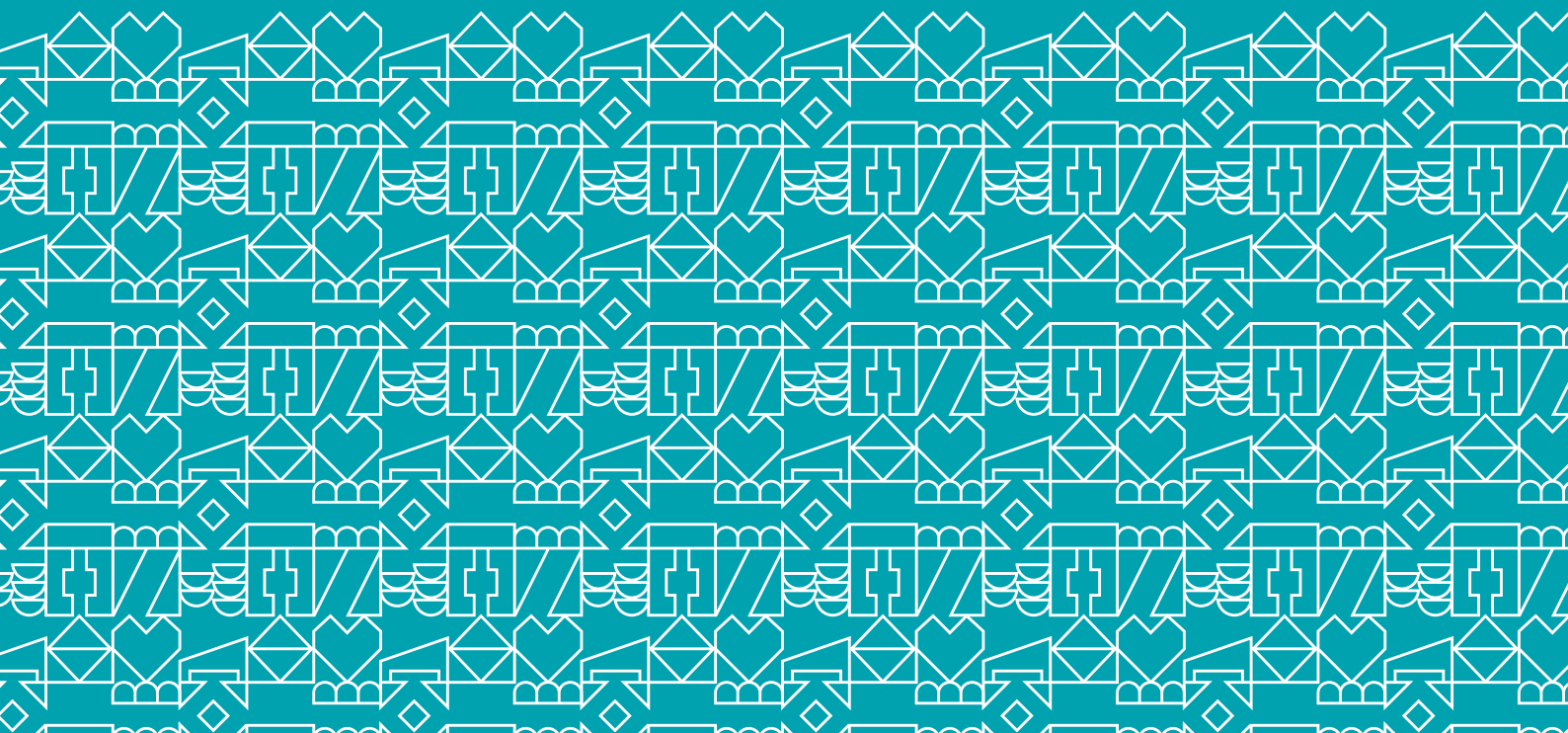

Seinäjäki

Seinäjoen kulttuuri- hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Seinäjoen kaupungin kulttuurihyvinvointisuunnitelma

- kertoo mitä kulttuurihyvinvointi Seinäjoella on, mitä tulee seuraavaksi tehdä ja mitä uutta haluamme kokeilla.
- on osa Seinäjoen kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa sekä yhteisiä maakunnallisia ja paikallisia tavoitteita.
- rakentaa kaupungin asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja kohdata.
- ymmärtää taiteen ja kulttuurin itseisarvon.
- avaa kaikille kaupunkilaisille ja kaupungin toimijoille tilaisuuksia keskustella kulttuurista ja hyvinvoinnista.

Esimerkkejä kulttuurihyvinvointipalveluista Seinäjoella

Seinäjoen kaupungin kulttuuripalvelut tuottaa hyvinvointia mahdollistavia kulttuuripalveluita muiden palveluiden kuten perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja ikään-tyvien kotihoidon oheen sekä kaupunkiympäristöön. Kulttuuripalvelut toimii myös monien moniammatillisten työryhmien kokoajana, joissa edistetään kaupunkilaisten hyvinvointia. Näitä ryhmiä ovat mm. julkisen taiteen työryhmä, K65 Kulttuurihyvinvointiryhmä sekä Kulttuurimatkan, Taiturin ja Harkku-toiminnan ohjausryhmät.

K65 Kulttuurikerhot kotihoidon asiakkaille senioriasunnoilla sekä kuvapuhelimen kautta

Seinäjoella kotihoidon asiakkailta on mahdollisuus osallistua kulttuuritoimintaan omassa kodissa kuvapuhelinpalvelun kautta sekä oma kodin välittömässä läheisyydessä Hyllykalliodilla Nurmossa, Veteraanitiellä Peräseinäjoella ja Ylistuvalla Ylistarossa. K65 Kulttuurikerhoissa osallistutaan yhdessä kulttuuri-toimintaan kulttuurin ammattilaisten ohjauksessa.

TuLo-toiminta, eli kulttuurinen työote sekä taide- ja kulttuurisisällöt lapsiperheiden sosiaalipalveluissa

TuLo-toiminnassa tuodaan taidetta ja kulttuuria sosiaalipalveluiden asiakasperheille ja lapsille osana Tupasvillan perhetyön toimintaa. Tärkeintä toiminnassa on matalan kynnyksen osallistuminen, lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus sekä onnistumisen kokemukset. Tupasvillan näkökulmasta on onnistuttu kehittämään lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Työskentelyn myötä nuoret ovat saattaneet innostua eri kulttuuritoiminnasta ja löytäneet siitä parhaimmillaan jopa harrastuksen itselleen.

Seinäjoen harrastamisen mallin Harkku-toiminta eli koulupäivien aikana tapahtuva maksuton harrastustoiminta

Harkussa tarjotaan harrastussisältöjä lasten toiveiden pohjalta ja kehitetään tapoja tukea lasten ja nuorten omaehtoista harrastamista. Harkku-toimintaan kuuluu kouluilla ja koulujen läheisyydessä viikoittain toteutuvaa harrastustoimintaa. Huomiota kiinnitetään erityisesti sellaisten lasten ja nuorten tavoittamiseen, joilla ei ole mielekästä harrastusta. Toimintaa järjestetään 1.-9.-luokkalaisille sekä lisäopetuksen oppilaille.

Julkisen taide - taide osana arkiympäristöä ja julkisia tiloja

Kaupunkilaisten arkiympäristössä, kulkureiteillä ja esimerkiksi kouluissa ja päiväkodeissa esillä oleva taide mahdollistaa eri ikäisille kaupunkilaisille taidekokemuksia ja lisää taiteen saavutettavuutta. Seinäjoella hyvä esimerkki hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tuottavasta taideteoksesta on Pruukinrannan kerrostalojen tuntumassa sijaitseva taiteilija Elina Lindin osallistava veistos Tervahauta, joka toimii samalla hyötykasvien ja kesäkukkien viljelylaatikkoina. Asuntomessuvuonna taiteen prosenttiperiaatteen mukaisesti hankittu veistos on yhä viisi vuotta myöhemmin aktiivisessa viljelykäytössä ja mahdollistaa naapuruston kohtaamisia taiteen äärellä erittäin matalalla kynnyksellä.

Kulttuurikasvatussuunnitelma: Taituri ja Kulttuurimatka

Kulttuurikasvatussuunnitelman avulla kulttuurin hyvinvointivaikutukset saavuttavat tasa-arvoisesti kunnan kaikki lapset ja nuoret. Kulttuurikasvatussuunnitelma jakautuu kahteen osaan, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen Taituriin sekä perusopetuksen Kulttuurimatkaan. Taiturin taidetoiminta on taiteen ja kulttuurin näkyväksi tekemistä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Taiturissa kasvatijat ja lapset taiteilevat yhdessä. Kulttuurimatka on perusopetuksen oppilaille järjestettävää kulttuurikasvatusta. Vierailukäynneillä kaupungin kulttuuri- ja taidekohteissa oppilaat pääsevät tutustumaan monipuolisesti oman kaupungin kulttuuri- ja taidetarjontaan. Taiteen ammattilaisten pitämät työpajat tarjoavat onnistumisen kokemuksia sekä vahvistavat luovuutta ja itsetuntoa.

Kulttuurihyvinvointisuunnitelman tausta

Kulttuurihyvinvoinnin kehittämistä Seinäjoella ohjaavat mm. seuraavat:

Paikallisesti

- Seinäjoen kaupunkistrategia 2018–2025: "Kaupunki varmistaa kokonaisvaltaisten hyvinvointipalveluiden saatavuuden kaikille kaupunkilaisille laatimalla hyvinvointi- ja kulttuurisuunnitelman"
- Kaupungin hyvinvointikertomus sekä -suunnitelma ja niiden tausta- ja liitemateriaalit
- Seinäjoen kaupungin kulttuuriohjelma
- Toimintaa ohjaavat asiakirjat, kuten kulttuurikasvatussuunnitelmat ja K65 Kulttuurihyvinvointisuunnitelma
- Kaupungin tuottama tieto, kuten asukas- ja henkilöstökyselyt
- Kulttuuripalveluiden perustoiminnan, tapahtumien ja hankkeiden tilastot, palautteet ja kyselyt (mm. Taidetestaajat)

Alueellisesti

- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelma ja sen liitteenä oleva alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma (Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri)
- Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurihyvinvoinnin selvitys: Taide keskellä arkea! Etelä-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin selvitys 2015–2020

Valtakunnallisesti

- Perustuslaki ja laki kuntien kulttuuritoiminnasta: kulttuuriset oikeudet ja kulttuurin saavutettavuus
- Laajat valtakunnalliset tilastot ja selvitykset (esim. Arts Equal -tutkimushanke, Taikusydän-yhteyspiste, Cupore, Sitra)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet
- THL:n Kulttuurin TEA-viisari
- Valtakunnallinen Kaikukortin Kaikukanta-tietokanta
- Lastenkulttuurin laatukäsikirja (Lastenkulttuurikeskusten liitto)
- Kansallinen Ikäohjelma ja Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi

Kulttuurihyvinvoinnin nykytila Seinäjoella

Kulttuurihyvinvointi Seinäjoella 2021

VAHVUUDET

- Ohjaavat suunnitelmat (kulttuurikasvatussuunnitelma ym.) ja pysyvät rakenteet
- Toimialojen välinen yhteistyö
- tietyt kohderyhmät (esim. lapset ja lapsiperheet) näkyvät vahvasti strategioissa ja toimintaan suunnataan resursseja
- Maakuntaliitto panostaa kulttuuriin
- Olemme mukana valtakunnallisissa kehittämistoimissa (esim. Kaikukortti, Harrastamisen Suomen malli)
- Kulttuuri on vahvasti mukana hyvinvointisuunnittelussa

UHAT

- Palveluiden tasa-arvo ei toteudu eikä saavuteta kaikkia kohderyhmiä
- Väestön ikärakennemuutos kunnissa
- Valtionosuusjärjestelmän muutokset sote-uudistuksessa
- Kaikkien ryhmien osalta ei ole saatavilla: osaammeko reagoida oikeisiin asioihin?
- Tuleva hyvinvointialue ja alueen väestökehitys sekä niiden vaikutus palvelutuotantoon
- Ei tunnisteta ei-kävijöitä, eli niitä ryhmiä, jotka eivät käytä kulttuuripalveluita

HEIKKOUEDET

- Kattavaa valtakunnallista vertailutietoa Seinäjoen osalta ei ole, ylipäätään hyvinvoinnin mittaaminen on vaikeaa
- Joissakin toiminnoissa (esim. Taidehalli) ei ole pitkäkestoisia asiakas-/yleisösuhteita, vaan asiakkaat/yleisö täytyy tavoittaa aina uudelleen
- Vaikuttavuuden arvioinnin haasteet, indikaattorien ja pitkien tutkimusten puute
- Palveluiden todellinen saavutettavuus
- Ei tarviteta kaikista heikoimmassa asemassa olevia (esim. huono toimintakyky tai osallisuus)

MAHDOLLISUUDET

- Paljon taustatietoa ja materiaalia olemassa
- Alueelliset suuntaviivat tehty maakuntaliitossa
- Mahdollisuus luoda rakenne kulttuurihyvinvoinnille
- Valtakunnallisella tasolla tapahtuu kehittämistyötä tiedontuotannossa (esim. Kultti-kulttuuritoiminnan tietotuotanto-hanke), jonka tavoitteena luoda vertailukelpoisia indikaattoreita kulttuuritoimintaan
- Laajat yhteistyöverkostot paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti
- Kaupungin asukkaat arvostavat kulttuuria
- Kaupungin sisäisten yhteistyörakenteiden kehittäminen

Tavoitteet ja toimenpiteet kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseksi 2022–2025

TAVOITE 1:

Tiedon lisääminen kulttuurihyvinvoinnista

- **Toimenpide 1:** Kulttuurin harrastamiseen liittyvien asioiden kartoittaminen ja tiedon kerääminen
- **Toimenpide 2:** Kulttuurihyvinvointitiedon järjestelmällinen tuottaminen ja sen jakaminen kaupungin päättäjille ja luottamushenkilöille

TAVOITE 2:

Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja kulttuuripalveluiden yhteistyön vahvistaminen

- **Toimenpide 1:** Kulttuuripalveluiden saavutettavuuden parantaminen. Sosiaalipalveluiden kanssa yhteistyössä toteutettavat taide- ja kulttuurisisällöiset projektit sekä Kaikukortti-toiminta.
- **Toimenpide 2:** Osallistuminen yhteistyökumppanina hyvinvointialueen kulttuurihyvinvoinnin yhteisiin toimenpiteisiin ja kokeiluihin (esim. Kulttuurilähetetoiminta)

TAVOITE 3:

Taide osana arkiympäristöä

- **Toimenpide 1:** Taiteen ja kulttuurin lisääminen julkisen taiteen periaateohjelman mukaisesti kaupunkilaisten arkiympäristöön niin pysyvinä teoksina kuin tapahtumina ja muina väliaikaisina taidesisällöinä. Kaupunginosien ja kylien huomioiminen osana tätä työtä.
- **Toimenpide 2:** Julkisen taiteen viestinnän ja yleisötyön toteuttaminen saavutettavuuden edistämiseksi.

TAVOITE 4:

Lasten ja nuorten kulttuurikosketusten lisääminen

- **Toimenpide 1:** Lastenkulttuurin etä- ja digisisällöjä kehittäminen ja lisääminen
- **Toimenpide 2:** Kasvatus- ja opetusalan henkilöstön innostaminen ottamaan taiteen ja kulttuurin kokeminen ja tekeminen osaksi työtä

TAVOITE 5:

Ikäntyvien kulttuurihyvinvoinnin lisääminen

- **Toimenpide 1:** Monialaisen yhteistyön tekeminen ja K65 Kulttuurihyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen
- **Toimenpide 2:** Yhteistyön jatkaminen ikäntyvien asumispalveluyksiköiden kanssa Seinäjoen alueella sekä olemassa olevan kulttuuri-vastaavamallin ylläpitäminen

TAVOITE 6:

Uusien kohderyhmien tavoittaminen kulttuurin pariin

- **Toimenpide 1:** Kulttuuripalveluista viestiminen saavutettavasti
- **Toimenpide 2:** Uusien yhteistyökumppaneiden etsiminen eri kohderyhmien saavutettavuuden parantamiseksi, esim. työikäiset (työterveys, päihde- ja mielenterveyspalvelut), erityisryhmät, perheet ja vanhemmat

Seinäjoki

KULTTUURI

